

UREDNIŠTVO ZARJE je v Ljubljani, Francišanska ulica št. 8 (tiskarna I. nadst.). Uradne ure za stranke so od 10. do 11. dopoldne in od 5. do 6. popoldne vsak dan razen nedelj in praznikov. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

NAROCNINA: celoletna po pošti ali s pošiljanjem na dom za Avstro-Ogrsko in Bosno K 21.60, polletna K 10.80, četrtletna K 5.40, mesečna K 1.80; za Nemčijo celoletno K 26.40; za ostalo inozemstvo in Ameriko celoletno K 36.—

ZARJA

ZARJA izhaja vsak dan razen nedelje in praznikov ob pol 11. dopoldne.

UPRAVNIŠTVO se nahaja v Seienburgovi ulici števa 6, II., in uraduje za stranke od 8. do 12. dopoldne in od 3. do 7. zvečer. Inzerati: enostopna petlitrska 30 vin., pogojen prostor, poslana in reklame 40 vin. — Prijema upravništvo.

Nefrankirana ali premalo frankirana pisma se ne sprejemajo. Reklamacije lista so poštnine proste.

Posamezne številke po 8 vin.

Stev. 419.

V Ljubljani, v soboto dne 26. oktobra 1912.

Leto II.

Srbska vojska na poti proti Skoplju.

Turške izgube pred Kirkiliso. — Združitev srbske in črnogorske kolone v Sandžaku. — Turška zmaga v Epiru.

Vojna na Balkanu.

TURŠKI RORAZ PRI KIRKILISSI.

Turška armada je doživela v Traciji silen poraz. Bolgari so naskokoma, v krvavi bitki, osvojili turško trdnjavo Kirkilisse, vzhodno od Drinopolja, ki je bila najvažnejše oporišče turške armade na desnem krilu, in s tem porušili njeno obrambno črto.

Prvotna poročila iz bolgarskega vira so bila sicer neizmerno pretirana, ampak nedvomno je osvojitve Kirkilisse lep uspeh bolgarske armade, prvi uspeh balkanskih vojsk v tej vojni, ki zna imeti važne posledice za nadaljnji razvoj vojnih operacij. Zdaj se takorekoč kar kopljevo v depešah z bojišča in danzadnem nam pripovedujejo zgovorna poročila o črnogorskih uspehih, o srbskem prodiranju, o grškem napredovanju. Vse te vesti je treba sprejemati z dvojno reverzo. Enkrat jih je treba preiskati na njih resnični pomen. Doselej so se ti uspehi godili na tleh in za pozicije, ki jih Turki po vseh pravih pameti niso mogli braniti in kamor niso smeli obračati svojih oboroženih sil: vsi dosedanj uspehi tehtajo silno malo in so bili izvajani na tleh, kjer se ta strašna vojna ne odloči.

Drugače je z osvojitvijo Kirkilisse. Tudi krvava bitka za to trdnjavo ni odločilnega pomena za izid vojne — udeležilo se je s turške strani le najskrajnejše levo krilo armade, kakor kaže 20.000 do 30.000 mož. Ampak vzlic temu so si Bolgari z osvojitvijo Kirkilisse izvajali nedvomen uspeh, ker so na glavnem in odločilnem bojišču prisilili turško vojsko, da je zapustila krepko podprto in dobro utrjeno obrambno črto.

Turška poročila skušajo očiten poraz prekovati v — taktično potezo in pripovedujejo, da je opustitev te obrambne linije v proračunjenem turškem bojnem načrtu. Da prepustitev Kirkilisse ni taktično premišljena retirada, je očito iz načina, kako se je turško krilo umikalo — numerično mnogo jačjemu bolgarskemu navalu. To umikanje — če smemo verjeti bolgarski poročilo — je bilo na las podobno nerednemu begu in bežeče turške čete so prepuščile sovražniku neopredeljene utrbe, nepoškodovano orožje, in streljivo in bogate zaloge drugega vojnega materiala. V tem je dokaz, da se v okolici Kirkilisse zbrano turško levo krilo ni umikalo na povelje lastnega preudarika, temveč izredno močni sovražni sili.

Boj za Kirkilise je bil izredno krvav in je trajal nepretrgoma dva dni in eno noč. Glavni napad so podvzeli Bolgari ponoči. Ko se je začelo svitati, so začeli bombardirati mesto, ki se je na več krajih vnelo. Čete, ki so prihajale od Trnova čez Kratovo, so napadle trdnjavo Memindžo in jo po strašno krvavem boju zavzele. Druge kolone so med tem zasedle vzhodno holme pri Jundali. V končnem napadu je

igrala veliko vlogo artiljerija: razvil se je silen duel, v katerem je težka turška artiljerija omagala pred bolgarskimi poljskimi baterijami. Okope so zavzeli Bolgari s pogumnim bajonetnim napadom; prav posebno so se izkazali polki, ki se rekrutirajo z Balkanskega pogorja in ki so se po 28-urnem utrudljivem bojevanju z vso srditostjo vrgli na sovražne pozicije. Bolgarske čete so tuhtam pod točo bomb omahovale in se že začele umikati, ampak nova ojačenja so vzdržala napad. Po hudem klanju od moža do moža so Bolgari zavzeli do 10. dopoldne vse okope in prve bolgarske čete so vdrlje v Kirkiliso. Vnel se je besen poulični boj, ki je trajal dobro uro. Ob 11. so se začele turške čete v velikem neredu umikati proti Bunar Hisarju, zasledovane od bolgarskih čet in od bolgarske artiljerije. Zmagovalci so se polastili mnogo topov, velikih množin streljiva in velikih zalog živil. Izgube so na obeh straneh strašno velike in bolgarsko uradno poročilo trdi, da so Bolgari vjeli 1200 Turkov.

Ko je došlo obvestilo o bolgarski zmagi v Sofijo, je zavladalo med prebivalstvom silno navdušenje. Vojni minister Kikiforov je z okna ministrske palače oznanil novico: »Lozengrad (Kirkilissa) je padel, sovražnik je porazen in beži v strahovitom neredu. Ugrabili smo mnogo trofej. Živela Bolgarska!« Množica je z zastavami balkanske četverozvezce manifestirala po mestnih ulicah in priredila viharne ovacije pred grškimi, srbskimi, ruskimi in angleškimi poslanštvom ter pred vojaškim kazinom in kraljevskim dvorcem. Po cerkvah je zvonilo in po vsej deželi so napovedane maše zadušnice za v boju padle bolgarske vojake.

RUSKI PROLETARIAT PROTI VOJNI.

Ob tem času ruskim delavcem ni možno, da protestirajo z velikimi shodi in manifestacijami proti nevarnostim svetovne vojne in da nastopijo proti vojnemu hujšanju meščanskih strank, ki ga pospešuje mogočna vojna stranka na dvoru. Zakaj če mogotci najstrožje pazijo celo na zborovanja delavskih zaupnikov, ki razmotrivajo o volitvah v duno, tedaj ni misliti, da bi količkaj trpeli mogočne manifestacije proti vojnemu hujšanju. S tem seveda še ni rečeno, da ruski delavci ob poostitvi sedanjega položaja ne bodo nastopili s prav tako ostrimi sredstvi kakor so nastopili proti morilec delavcev ob Leni. Vendar je sedaj težišče socialno demokratične mirovne agitacije proti vojnemu hujšanju v delavskem časopisju.

Sijaino zaupanje, ki so ga izrekli delavci vse države v sedanjih volitvah v duno socialni demokraciji, opravičuje trditve, da podajajo z marksističnim duhom napolnjeni politični in strok. listi naziranje vsega ruskega delavskega razreda. Kot politični glasili prideta v pošte socialno demokratična dnevnika »Luč« in »Pravda«. V prvi sodrug Trocky odločno na-

stopa proti banditovski politiki ruske vlade v Perziji, Mandžuriji, Mongoliji in na Balkanu. »Zdaj — piše — ko je temperatura na Balkanu vnovič poskočila in preti evropskim narodom krvava nevarnost evropske vojne za balkanski plen, bo stopila socialna demokracija s podvojeno potrojeno energijo v boj proti militarizmu in šovinizmu, proti zlagano-patriotičnim hujskajočim govorom, proti liberalno-slavofilskemu pustolovstvu.« V drugem članku piše isti list: »Ruski delavci bi ne zadostili svoji dolžnosti do mednarodnega proletariata, če ne bi dvignili svojega glasu proti bližajočemu se klanju.« In »Pravda« označuje stališče ruskega delavskega časopisja do demagoškega vplivanja lažnjivodemokratskega časopisja: »Samo delavski razred, na Ruskem in v balkanskih državah, odklanja vojno hazardno igranje in oficijozno patriotične manifestacije. Zakaj? Ali socialisti, ognjevitvi bojevnik v svobodo, ne vpoštevajo interesov slovanskega prebivalstva v Macidoniji, ki ga zatirajo Turki in Albanci? Ne, socialisti nastopajo tu kakor povsod za svobodo, za svobodo kristjanov in mohamedancev, ampak socialisti ne verujejo v svobodo, ki jo oznanjajo iz ministrskih pisaren.«

Po vsebini najpomembnejše je stališče, ki ga je zavzel »Socialist«, glasilo peterburških kovinarjev. Pomenljitem orisu predzgodovine balkanske vojne preide list na nevarnosti, ki jih je natovorila vojna vsemu gospodarskemu življenju v Evropi. »Borza je dobro vedela, kakke posledice bi utegnile nastati iz tega in zategadelj je tako nervozno reagirala na dogodke. Vedela pa je tudi, da je preobrat dogodkov odvilen v znatni meri od Rusije in da bi rusko vmeševanje v prilog požigalca na Balkanu tudi za carjevo državo rodilo težke nevarnosti. Namesta zaupačja, ki ga je kazal evropski kapital do Rusije, se je vnovič pojavilo rezko nezaupanje, ki se je odkrito pokazalo. Ko je evropska borza strmoglavila ruske rente, Evropskim borzam so sledile ruske, ko so planile v viharo padanje. Kaj zdaj? Ali se je borzna panika za dolgo podela? Ali ostane le pri borznem krahju, ali nas potegnejo dogodki zopet v prepad industrijske in trgovske krize s svojimi strašnimi spremljevalci — z lakoto in brezposelnostjo? Borzna panika se je nekoliko podela... Pomirjenje pa ni nastopilo in ne nastopi, dokler bodo poročila z Balkana tako vznemirjalnega značaja kakor zdaj. Ali poseže borzna depresija globlje in preskoči na polje denarnega kroženja, trgovine in industrije, bo odvino od razvoja dogodkov na Balkanu. Zdaj je položaj tak, da se more pričakovati nastop krize namesto sedanjega prospeha šele čez dve leti. Zdaj pa, ko je izbruhnila vojna, se mora položaj izpremeniti. Izvoz ne bo manjšil le v balkanske dežele, ampak tudi v dežele, kamor vodi pot skozi Turčijo. Naiveč na bo trpela trgovina, ker bo v teku balkanske vojne vedno strah, da utegne poseči Rusija vmes. Ne gotovost ruskega stališča bo zadrževala dotok inozemskega kapitala in bo pritiskala na ru-

ške kurze, na kredit, izvoz in zameno blaga. Če pa se Rusija vmeša v vojno, bodo posledice še hujše. Namesto za ljudstvo se bo delalo za vojno, tekstilna industrija bo zaostajala za kovinarsko. Tej nenadni premestitvi kapitala bo žrtvovanih na deset tisoče žrtev. Krediti in državne finance se majo, davčna bremena narastejo. Gospodarske posledice teh dejstev posegajo tako globoko, da jih ne more odvagati čvrstejša delo artiljerijskih tovarov in dokov. Zategadelj je dolžnost vsakega delavca, da si jasno predoči te posledice in glasno dvigne svoj glas proti novi igri z vestjo, s krvjo in z ljudsko lastjo!«

BOLGARSKO BAJONETNO NASKAKOVANJE.

Zastopnik »Lokalanzeigerja« v Stari Pagori je imel razgovor s predsednikom bolgarskega sobranja Danevom, ki se udeležuje vojne v glavnem taboru, kot zastopnik vlade ob strani kralja Ferdinanda. Predsednik se je izrazil v smislu, da se sovražnik ne sme podcenjevati, ampak mirno lahko reče: duh, ki navdaja čete, preseneča celo Bolgare. »Od vseh strani slišimo, da čet ni možno zadržavati. O streljanju nočejo vedeti, ampak vedno takoj napadejo z bajonetom. Ko so se bili prvi boji ob prekoračenju meje, pri katerih je bil navzoč kralj s spremstvom, poleg sem bil tudi jaz, so privedli iz ognja tucat ranjencev. Kljub svojim ranam so bili vojaki v najboljšem razpoloženju in ko jih je kralj vprašal, kako je bilo v boju, so ponosno pripovedovali, da so takoj naskočili z bajoneti. Seveda je to zbudilo splošno začudenje. Vprašali smo oficirja, ki je poveljeval temu oddelku. Potrdil je pripovedovanje vojakov in dejal, da jim je ukazal, naj se pripravijo na streljanje. Ampak ni jih bilo možno zadržati, temveč takoj so planili naprej z bajoneti. In to niso bili mladi ljudje, ampak zreli možje, ki so služili pred desetimi leti in imajo doma ženo in otroke. Nisem pripovedoval tega, da se ponasam z bravuro naših čet, ampak skoro bi jih grajal; zakaj v današnjem vojskovanju terja bajonetno naskakovanje mnogo žrtev.«

Ker pa so tudi turški vojaki žilavi in se bijejo s hladnokrvno vdanostjo v usodo, tedaj so opravičena domnevanja, da bo sedanja balkanska vojna klanje, kakor ga Balkan še ni videl. Že sedaj so bili spopadi navdse krvavi; kaj šele bo, ko se pograbiijo sovražniki v odločilnih bitkah?

TURŠKI RANJENCI.

Od sobote do torka so pripeljali že trije vlaki ranjence in vjetnike v Carigrad. Njih število ni znano, ker bolnice in sanitetne naprave ne zadostujejo, so vse diplomatske misije sledile nemškemu posl. in pripravljajo pomoč za ranjence. V to svrhu se obračajo na krepko sodelovanje svojih sodržavljanov. V nemškem poslanštvu so postavili postelje za 30 ranjencev.

A. K. GREEN:

Sosedov dom.

(Dalje.)

— Če bi bila Vaša nastavljenka ali pa Vaša tovarišica, bi mi to moralo zadoščati. Toda v tem slučaju je drugače. Delovala sem na lastno pest; le pravično je, če mi poveste, kako daleč ste prišli, da vem, če ne bo vsej zadevi škodovalo, ako izdam svoje skrivnosti in mi potem lahko na kak način škodujete.

— Miss Butterworth ne vprašuje iz radovednosti, temveč le, ker želi, da delujemo metodično. — je dejal gospod Gryce zaničljivo.

Nato sem odgovorila: — Gospod Gryce dobro pozna moj značaj.

Nadzornik je bil v zadregi. Pogledoval je zdaj gospoda Gryca, zdaj mene; toda smeh detektiva je bil skrivnosten kot vedno v meni pa je videl le trden sklep, da ne odneham za nobeno ceno.

— Če Vas povabimo za pričo, miss Butterworth, boste morali izpovedati vse, kar veste.

— Imate prav, — sem pritrdila. — Toda da bi izpovedala kar Vas sedaj zanima, me tudi pri zaslišanju ne more nihče prisiliti.

Gospod Gryce je premetaval vazo s tako silo iz ene roke v drugo, da sem prestrašena zavpila, ker sem v duhu že videla čepinje pred seboj. Sedaj se je nasmehnil nadzorniku, da bi ga ohrabil rekoč:

— Ali se ukloneva volji te dame?

— Najboljše bo. — se je glasil odgovor gospoda Gryca. Nato je postavil vazo tako odločno tja, da sem se zopet prestrašila. Najbolje je da smatrava damo za svojo tovarišico, četudi odklanja ta naslov. In če ji pokaževa najino zaupanje, izprevidi, da je zaupljivost tudi zanjo najboljša.

— Da, imate prav, — sem rekla. — Torej govorite!

— Dobro! Toda predvsem naj Vam omenim, da ste nas ravno Vi spravili na sled za Franklinom, akoravno zdaj tajite.

Devetindvajseto poglavje.

Po teh uvodnih besedah je začel gospod Gryce:

— Ker v Howardu Van Burnamu niste spoznali moža, ki je bil tisto noč, ko se je izvršil umor, prišel v sosednjo hišo, sem vedel, da je bil morilec gospe Lujize Van Burnamove nekdo drug. Glejte, na Vaš spomin sem se bolji zanesel, kot sami, da celo tako sem se zanesel, da sem Vam večkrat nudil priliko, da preskušate svoj spomin, V to svrhu sem z različnimi pripomočki dosegel, da je prišel Howard Van Burnam vsakokrat drugačne volje v hišo svojega očeta. Ne bilo bi Vam biti težko spoznati ga, če je sploh bil tisti, ker je bil vselej drugačen.

— Torej Howard je prihajal več noči zaporedoma v sosednjo hišo?

— Da, bil je Howard Van Burnam. Gospod kriminalni nadzornik in nekaj drugih gospodov, ki jih nečem imenovati, so bili mnenja, da je Howard morilec. Zato sem tudi jaz delal na lastno pest. Vaši dvomi, miss Butterworth, so me le potrdili v mojem mnenju. In ko ste mi sporočili, da ste na večer pogreba videli vstopiti v hišo moža, ki je bil morilec popolnoma podoben, sem pozvedoval, kdo bi bil ta mož, ki se je po Vaši izpovedi pripeljal sam v vozu, tik za nekim drugim vozom, v katerem so sedele štiri osebe. In izkazalo se je, da je bil ta mož Franklin Van Burnam. To dejstvo se mi je zdelo zelo važno in zato sem dejal, da ste me spravili na sled Franklina Van Burnama.

— Hm! — sem si mislila, zakaj spomnila sem se nenadoma, da je bolnica v svoji mrzlični fantaziji imenovala ime Franklina.

— Že prej mi je bil ta gospod sumljiv. To

se Vam ne sme čudno zdeti, ker v našem poklicu se v tako težkih slučajih sumničji ves svet. Toda šele po Vaših besedah in po preiskavi je dobil moj sum trdno podlago. Mislim sem si, da ste si skoraj gotovo ustvarili slično mnenje kot jaz, in tedaj se je pričel najin boj.

— Torej je bilo podcenjevanje mojega truda le hlinjeno. — sem rekla s slabo prikrito samozavestjo. — Odslej bom vedela, koliko je verjeti Vašim besedam!

— Presim, ne motite me, če hočete, da Vam vse povem. — Prva moja dolžnost je torej bila, da sem Vas dal opazovati. Imeli ste vzroke, zakaj se Vam je zdel mož sumljiv, in upal sem, da jih izvem, ako Vas dam opazovati.

— Izvrstno! — sem vzkljnila, ker nisem mogla zadržati začudenja in veselja nad njegovo zmoto.

— Toda koliko posla smo imeli z Vami, miss Butterworth! In prav dobro ste se lotili stvari! Premotili ste moža, ki je imel nalogo, da sraži hišo Boppertove — vedel sem, da jo gotovo kmalu obiščete. Sami smo izpraševali Boppertovo, toda ničesar važnega ni znala povedati. In če se Vam je posrečilo izvedeti kaj več, ste bolj spretni, nego sem pričakoval.

— Res? — sem odvrnila; in pri tem sem s smejala nadzorniku, ki se je na najin račun zabaval, in veselila sem se presenečenja, ki je čakalo njega in gospoda Gryca.

— Zvedeli smo tudi, v kakšnih skrbih ste bili zaradi ure, in ker smo vedeli, da je v trenutku padca še tikatakala, prišli na ta način no važnih sklepov, ki so nam pozneje dobro služili.

— Deklici torej je nista molčali. — sem jezno zamrmrala predse. In bala sem se, da bo govoril tudi o blazinici za šivanke. Toda v moje pomirjenje ni črnil besedice o njej.

— Ne hudajte se nad mladima deklicama! — je dejal gospod Gryce živahno. — O uri mi je pripovedoval Franklin in mislil sem, da mi

siplje le peska v oči. Počakal sem mladenki in priznam, da sem le s težavo izvlekel iz njuji, kar sta vedeli o uri. — Ura je v trenutku padca tikatakala in zvedeli smo tudi, da je Franklin prvi to opazil. In to dejstvo, ki ga laik smatra ugodno, vpliva vse drugače na človeka, ki se peča s kriminalistiko. Poleg tega se je skladalo prav dobro s skrbjo, s katero je morilec pripravil vse podrobnosti za zločin. Toda o tem pozneje.

— Nisem se kazal vsled dosedanjih neuspelih potrditev, temveč mirno nadaljeval vlogo, ki so mi jo naklonili o Howardovi krivdi uverjeni predstojniki; skrivaj pa sem se trudil, da poizvem, v kakšni zvezi je bil Franklin z umorom. Predvsem je bilo potrebno dognati, če bi kdo, ki ga je videl, spoznal gospoda James Popa v osebi Franklina.

Med zaslihevanjem se ni nobena priča upala spoznati v elegantnih in domišljavih ljudeh sirovega morilca. Bilo bi torej brezpomembno ponovno predstavljanje Franklina tem pričam, da ga spoznajo. Poskusil sem z zvijačo. Uverjen sem bil, da se identiteta osebe najlaglje dožene, če jo pokažem ljudem v enakem položaju. Prosil sem torej Franklina s pretvezo, da izkaže s tem svojemu bratu veliko udležo naj me spremi do hotela D.

Niti trenotek ni dvomil o mojem resnem namenu. Toda mislil je, da je najboljšje, če tega ne pokaže, in prav radovolje je ustregel moji želji. Moja da je tudi mneni, da je bil pri vsam svojem početju tako previden, da ga nihče ne more spoznati. Nasvetoval sem mu naj zamenja elegantno obleko z priprostejšo, ali kar bi bilo še boljše, naj obleče dolg svrčnik. Bil je toliko drzen, da je vzel moj nasvet in oblekel v resnici dolg plašč.

(Dalje.)

PRISTINA IN KOSOVO POLJE.

V sredo zvečer so osvojili Srbi Prishtino, ki je važna vojaška in politična postojanka zahodnega Balkana. Leži 630 metrov visoko ob vzhodnem robu slavnega Kosovskega polja. Prishtina je v rodovitni, dobro obdelani pokrajini in šteje 10 do 20 tisoč večinoma turških prebivalcev. Z osvojitvijo Pristine so dobili Srbi tudi v svojo last železniško progo, ki je izpeljana od Skoplja severno proti Mitrovici.

Kosovo polje, kjer izvira Drina, je glavni del turške Srbije (Stara Srbija, vilajet Kosovo) in je zelo rodovita, a malo obdelana ravnina, obdana od težko pristopnih gorovij (Sar, Albanske alpe, Kapavnik). Južni vhod na Kosovo polje je prelaz Kačanik. Najvažnejša mesta na Kosovem polju so: Prishtina, Prizren, Djakovo, Peč. V zadnjih dveh stoletjih so mohamedanski Albanci vedno bolj spodbivali Srbe, ki so se potem polagoma popolnoma spojili z vladajočim rodom. Na Kosovem polju so doživeli Srbi enega izmed najhujših porazov. 15. junija 1389. se je odločila na Kosovem polju usoda balkanskega polotoka za pol tisočletja. Stari srbski car Lazar je bil tedaj popolnoma poražen. Izgubil ni le svoje armade, v kateri so bili Srbi, Bolgari, Ogrji, Bošnjaki in Hrvatje, temveč tudi svoje življenje. Turški sultan Murad I. in njegov sin Bajasid Ildirim sta bila zmagač. Svoboda Srbov je bila uničena. A na Kosovem polju ni bil le car Lazar ob življenju, še pred bitko je zavratno umoril srbski plemič Miloš Obilič turškega sultana, Murada I. Vsako najmanjše selo, vsaka vas, vsako mesto, vsak prostorček na Kosovem polju je prepleten s spomini na strahotno bitko narodov iz l. 1389. Tam ti pokažejo prebivalci prostor, kjer je dal obglaviti Muradov sin Bajasid uljetega srbskega carja, a tudi zahrbtnega morilca Miloša Obiliča. Nanj spominja še vas Babi nos (nos stare žene): Obelica so na begu zasledovali janičarji in ga dobili pri stari kmetici, ki je zvezala njegovega konja, da ni mogel ubežati. Ko so ga janičarji že zvezali, se je maščeval Obilič na kmetici. Poklical jo je k sebi, češ da ji bo povedal zadnje voljo, a ko se je sklonila k njemu, ji je odgriznil nos. Na Kosovem polju so v spomin svoje zmage postavili Turki mošejo, pod njeno kupolo je kenetaf (prazen grob) okrašen z izreki iz Korana in kalifskimi znaki. V kenetafu bi moralo počivati sultanovo truplo, a so ga raje prepeljali v Brusu, v turški Aziji, je njegovo srce je ostalo v mošeji. Druga velika bitka na Kosovem polju je bila l. 1448, ko je premagal sultan Murad II. armado Ogrja Ivana Hunyadyja in Albanca Jurija Kastriota. Saslijevo močvirje, ki leži sredi Kosovskega polja, je prepojeno s slovansko in hrško in tudi albansko krvjo. Iz močvirja teče voda severno v Donavo in južno pa v reko Vardar. Kosovo polje je cilj najgorečnejšega hrepenenja Srbov in njegova posest simbol mogočnega zavladanja.

Novjša zgodovina Kosovskega polja je predvsem zgodovina Albancev in prav v zadnjih letih so Albanci tukaj odločilno posegli v usodo turške države. Leta 1908 je na Kosovem polju, v mestu Ferizovicu, zborovalo na tisoče Albancev, ki so prisegli, da bodo rešili sultana v Carigradu od kamarile izdajalskih ministrov. Albanski telesni straži sultanovi so sporočili, da bodo pomorili doma njihove žene in otroke, ako bodo ravnali proti ljudski volji. To je bil začetek mladoturške revolucije in njen najodločilnejši udarec, ker je Abdul Hamida oropal varstva albanske straže.

Dve leti pozneje je bil na Kosovem polju zopet popolnoma drugačen prizor: boj Albancev proti mladoturški vladi, ki je prišla z njihovo pomočjo na krmilo. Šefket Turgut-paša, mračni Čerkes, je marširal s 17.000 anatolskimi redici in lepim številom strojnih pušk od vasi do vasi, pobiral Albancev orožje, kaznujoč vsakega, ki se je zoperstavljal s tem, da mu je zažgal domovje. Po cesti proti Prishtini pa so ropotali težki vozovi, drug za drugim, preobloženi s puškami razoroženih Albancev. Ali Albanci so si poskrbeli novo orožje in krvavo klanje se je pričelo znova. Dvakrat je v tem klanju igral prelaz Kačanik važno vlogo. Prvič tedaj, ko so Albanci hoteli Turgut-pašo zadržati in njegove čete pomoriti v boju od moža do moža. Desettisoč mož je bilo v predoru in ga zabarikadiralo. Ali svoje pozicije so morali zapustiti, strojne puške so grozno razredčile njihove vrste. Letos so Albanci vdrugič zasledili prelaz Kačanik, ali tedaj je bila mladoturška vlada že pri koncu. In sedaj bo prelaz v tretjič prizorišče morda prav krvavih bojov.

CETINJSKA BOLNICA.

Cetinjska bolnica je dvanadstropno belo poslopje, ki leži na vznožju skalnatih gričev. Kl obdajajo Cetinje. V bolnici in v bližnjih barakah je več sto ranjencev. Bolnica je pod vodstvom štirih ruskih dam. Lesketajoča snaga v vsej hiši čuje najboljše izpričevalo o delovanju teh samaritank. Bolnica je prenapolnjena od začetka vojnih dogodkov.

V barakah, štirih podolgovatih prostorih, v katerih leži mnogo ranjencev, oskrba ni tako dobra, kakor v glavnem poslopiju. V barakah teže večinoma manj nevarno ranjeni; seveda je treba povedati, da se težko najde manj občutljiv pacient kakor Črnogorec.

V bolnici leže ranjeni in mrtvi vsevpred. Na postelji, pregrnjeni s čisto rjuho, sedi žena poleg mrtvega moža. Molče, ne da bi se zganila, gleda žena na mrtvega; prav nič ne plaka. Zraven leži po postelji v rjuhe zagrnjeno truplo vojaka, ki mu je bomba raztreščila kosti. V sosedni sobi leži mlado dekletko, ki so jo ustrelili Turki, ko je nesla med bojem vodo ranjenim rojakom. Tupatam opazimo resne žene, ki so izgubile očeta ali brata. Z velikim samozatajevanjem prenašajo žalost za ljubljenski borodniki.

Za zdravniško pomoč ni posebno dobro preskrbljeno. Nekaj zdravnikov in tucat streljnic mora opraviti z ysemi ranjenci, ki jih je več

sto. Nekateri premožnejši ljudje so darovali te dni novo vojaško bolnico, ampak zdravnikov predvsem primanjkuje.

Ljubljana in Kranjsko.

— Naše čitatelje opozarjamo, da prebirajo brzojavne vesti z bojišča z vso previdnostjo. Vse brzojavke so v bojnih deželah pod strogo vojno cenzuro in so vse enostransko in pristransko prikrojene. Takisto so tudi uradni poročila premnogokrat neresnična in odtod veliko protislovje med posameznimi vestmi. Čitatelje opozarjamo, na vojna poročila na prvi strani lista, kjer objavljamo zanesljive izvirne dopise in taka obvestila, ki so se večalimani izkazala za resnična. Iz »Zarje« zajemajo zategadelj najbolj objektivno in popolnoma nepristransko informacijo, ker opisujemo — v nasprotju z meščanskim časopisem slovenskim in drugojezičnim — krvavi ples na Balkanu kot nepristranski gledavci z edino željo, da se čimprej konča!

— Status animarum v krščanski državi. Na ustih laika in jurista, klasičnega jezikoslovca in poznavavca kuhinjske latinščine se poraja vprašanje: Kaj je »status animarum«? Ne laiki in ne juristi, ne filologi in ne organisti ne znajo odgovora na to vprašanje. Le državljani v krščanski državi ve, kaj je to, Ve ampak ne zna razložiti. Tem težje, če je človek monist in če smatra izza Spinoze dualistično svetovno naziranje zaenkrat vsaj v znanosti za premagano. Ampak z nazorno razlago pride gladkeje. V deželi g. dr. Šušteršiča, tega Savla, ki je postal Pavel za evharistični kongres, na Kranjskem — in bodimo točni in razločni: na Premu — živi mož z ženo in hčerko mirno in zadovoljno. Ampak cerkev ima dober nos in povoha vsak zakon, če je svet ali pregrešen. Nos premskega župnika je razodel prečistitemu, da ta zakon pravzaprav ni zakon. In da si ni bil nihče, ne dotični mož, ne njegova žena in ne njegova hčerka, rojen na Premu, dasi ni nihče dajal dela premskemu župnemu uradu ne s krstom, ne s poroko in tudi s smrtjo ne, dasi torej ne poroča jo krstne, ne poročne in ne mrtvaške bukke premskega župnega urada ne o možu in ne o ženi in ne o hčerki, je dobil mož 23. aprila t. l. od župnega urada na Premu dopis št. 83, ki se glasi:

»Ker je s podpisanim župnim uradom združeno vodstvo matice vseh faranov in ker mora voditi natančno matične knjige, prosimo Vaše blagorodje, da se izkaže s poročnim listom, oziroma da naznani faro (matični urad), kjer se je izvršila kopulacija.

Hkrati se zavrača sumničenje gospe... glede na cerkveni obisk kot povsem utemeljeno, ker je ravno nasprotno resnica.

Prejemnik temu pisanju ni odrekal primernega spoštovanja in torej nanj ni odgovoril.

Nato je vrli župnik poklical okrajno glavarstvo na pomoč in faran — v krščanski državi je človek najprvo faran in šele v drugi vrsti državljan — je dobil lepega dne od okrajnega glavarstva v Postojni naslednji dopis z dne 2. maja 1912, št. 649211:

»Vaše blagorodje se poziva, da vpošlje poročni list ter rojstni in krstni list hčerke v svrhu popravka v maticah premskega župniškega urada.

Ponavljamo: V maticah pri župnem uradu na Premu ni niti besedice o tem možu, o tej ženi in o tej hčeri! Kako naj se popravi nekaj, kar sploh ne eksistira? To je pravno vprašanje in odgovori nanj lahko samo postojnski okrajni glavar. Našemu človeku pa je stvar postala predebela in se je zoper to nezasišano usiljivost in nadležnost pritožil. Po petih mesecih, t. j. 25. septembra 1912, je dobil od postojnskega okrajnega glavarstva dopis št. 10.700/3, ki mu naznanja:

»Na Vašo pritožbo zoper tuuradno naročilo, ki Vam je naložilo vposlanje poročnega lista ter rojstnega in krstnega lista Vaše hčerke, je deželna vlada z odlokom od dne 17. septembra 1912, št. 22.352 razveljavila tuuradno naročilo.

In zdaj sledi drug odstavek, o katerem ni znano, dali izvira od postojnskega okrajnega glavarstva ali od ljubljanske deželne vlade, dasi bo nekada nezmerne važnosti za krščansko pravoslavlje, da se dožene niaga avtor. Ta odstavek se glasi:

»V tem lučaju ne gre za stanovske matice, temveč za status animarum, ki se vodi pri vsakem župnem uradu in sicer polglavitno v interesu faranov in je tudi sicer koristno, če pomagata župnemu uradu z prošnami matičnimi izvlečki za pravilno vodstvo statusa animarum.

Tu je, status animarum; za njega pravilno vodstvo pomagaj župnemu uradu z naprošeni matičnimi izvlečki! — Po dolgih globokomnih preiskavah in študiju kanonskega prava smo srečno razvozljali vsebino obeh zagonetnih besed. V župnih uradih se vodita dve vrsti matič, in sicer status corporum in status animarum. V status corporum spadajo rojstva, poroke in smrti, v status animarum pa spadajo duše. Vodstvo statusa corporum je še dandanašnji — in naj zveni še tako neverjetno — stvar župnih uradov in cerkvenih občin in vodstvo statusa animarum pripada kajpakda tudi tako imenovanim dušnim pastirjem. Razložek je le v tem, da prejemajo za vodstvo statusa corporum zemeljsko, za vodstvo statusa animarum pa nebeško plačilo. Skrajni čas je, da se vprašamo, ali je primerno tako preobremenjevanje pridnih mož, ki skrbne ne le za snažnost naših duš, temveč tudi za čistost naših postelj, in ali ne bi kazalo omejiti njih področja na vodstvo statusa animarum proti nebeškemu plačilu in izročiti vodstvo statusa corporum tistemu, ki je v prvi vrsti opravičen in dolžan: posveni državi. Ta dualizem je nekak železni zakon dualističnega svetovnega naziranja. Tu duša, tam telo; u status corporum, tam status animarum; tu državni uradnik, tam dušni pastir! — Ogle-

dajmo stvar od katerekoli strani, povsod izvira neizogiben zaključek: ki je večje nevarnosti za državljana nego katerasibodi funkcija »krščanske« države. Denimo stvar kakorkoli, zmerom glasneje in mogočnejše vstaja zahteva: ločitev cerkve od države!

— Konzumno društvo za Ljubljano in okolico opozarja cenjene člane, da vrnejo v prodajalnah, kjer kupujejo dividendne znamke ter izročijo obenem knjižice proti tozadevnemu potrdilu.

— Zagorje ob Savi. V nedeljo dne 27. oktobra ob 3. popoldne bo javen rudarski shod v dvorani g. R. Mihelčiča. Dnevni red: 1. Rudarska zadruga in službeni red. 2. Zakon o izplačevanju rudarskih mezd. Poročevalec sodrug Tokan. Rudarji, udeležite se shoda do zadnjega!

— Slavnemu občinstvu se tem potom naznanja, da se imajo vsi oni, ki nameravajo v prihodnjem letu 1913 od županstva zahtevati kakršnokoli popravilo cest, jarkov, poti, vodovodov itd., prigrisati najpozneje do 28. t. m. pri županstvu, da se njih želje upoštevajo pri sestavi proračuna za leto 1913. Kdor se do tega dneva ne zglašil pri podpisnem županstvu, tistega prošnja se med letom ne bo vpoštevala. V Idriji, dne 20. oktobra 1912.

Županstvo.

— Za Jesenice, Savo in Koroško Belo. Članom konz. društva za Ljubljano in okolico v vednost! Znamke za odmero dividende ter članske knjižice naj se oddajo do konca t. m. v prodajalnah, kjer kdo kupuje.

— Umrljivost v Ljubljani. Do četrtka je bilo v mestnem mrliškem popisnem uradu priglanih 1000 smrtnih slučajev. Pri tem so všteti razni zavodi, bolnice, hiralnice, ubožnice in sanatoriji. Lansko leto je bilo tisoč mrličev že 13. septembra, 24. oktobra pa že celo 1157.

— Iz gledališke pisarne. Danes v soboto 26. t. m. se ponovita Courtelinova tragikomedija »Boulevard« in pa Blodekova enodejanska opera »V vodnjaku« za par-abonente, ki ju doslej niso imeli prilike videti. Pri predstavi sodeluje orkester »Slovenske Filharmonije«, ki bo med odmoru prednašal uverturo v Smetanovo opero »Poljub« in Stravov valček »Pri nas doma«. Med prvo in drugo igro bo daljši odmor. — V nedeljo popoldne ob treh se izven abonmaja za lože par kot prva letošnja otroška predstava uprizori »Snegulčica«, zvečer se izven abonmaja za lože nepar tretjič v sezoni poje Wagnerjeva velika opera »Večni mornar«. — V torek se prvič na slovenskem odru uprizori Molnarjeva trodejanjska igra »Vrag«. — Po zgledu zagrebškega gledališča bo ljubljansko že s prvim tednom meseca novembra poskusilo s takozvanimi kronskimi predstavami, pri katerih bo najvišja vstopnina znašala samo eno krono. Z novembrom bo tudi začelo z oblubljenimi dijaškimi in ljudskimi predstavami, ki jih spričo početnih težav takoj prvi mesec ni bilo mogoče prirediti.

— Balkanska vojna. V kinematografu »Ideal« je videti »Blagoslovljenje in odhod bolgarske armade« ter »Napad Črnogorcev na turško trdnjavo«.

— Slepjar. V sredo zvečer je prišel k trafikantini Elizabeti Zadel na Karlovski cesti št. 3 nek neznan mož ter ji ponujal po nizki ceni premog. Ker je bil le nadležen ga je nekaj naročila, zakar je ta zahteval 90 vin. predujema, katere je tudi dobil in odšel, češ, da premog pripelje pozneje njegov hlapec, česar se pa dosedaj še ni zgodilo in je neznanec Zadelovo pod to pretvezo ogoljufal.

— Iz tobačne tovarne nam pišejo: Pred letom dni je bil prestavljen dosedanj elektrotehnik; vsled tega se je izpraznilo mesto, ki je bilo tudi razpisano. Vzlic temu, da je poteklo od tedaj že leto dni in se je oglasilo več sposobnih domačinov, služba še do danes ni odana. Tako velika tovarna, kakor je tobačna, s takimi množicami zaposlenega delavstva, z mnogoštevilnimi električnimi napravami pa že leto dni nima izprašanega in usposobljenega elektrotehnika, ki bi bil odgovoren za eventualne nezgode. Če je namen zavlačevanju ščedenje — ali ni v tem velika lahkomišelnost tobačne uprave? V interesu tobačnega delavstva je, da se kričeži ta nedostatek takoj odpravi!

— Okraden brivski pomočnik. Včeraj ponoči se je dosedaj še neznan individvij vtihotapil v stanovanje brivskih pomočnikov na Krakovskem nasipu št. 10 ter odnesel Karlu Fusserju črnomodro sukničje in tak telovnik, svetle, črnočrtaste moderne hlače in sive jahalne hlače v skupni vrednosti 106 K. Pred nakupom se svari.

— Nesreča delavke. Ko je šla v četrtek popoldne delavka Ana Kastelčeva po Poljanskem nasipu, je v bližini prisilne delavnice padla ter si nad členkom zlomila desno nogo. Prepeljali so jo z rešilnim vozom v deželno bolnico.

— Izgubil je gospod Ivan Vaupotič bankovec za 20 K. — Učenec Vido Korošec je izgubil srebrno žensko uro. — Dopustnik Fran Stelmeyer je izgubil denarnico, v kateri je imel 23 K denarja.

Knjigo veselja do življenja, ki pouči našega bralca, kako si svojo moč in zdravje ohrani, ali kako si jo zopet pridobi če jo je izgubil vsled preoblenjenja z delom ali vsled premnogega uživanja, dobi vsak, ki jo zahteva od Elektro-Vitalizer, zdravniškega instituta (Budinčičeva, VI., Andrassyut 27, Mezzanin 172). — Nihče naj ne zamudi razširiti svoje znanje, ker vsebuje ta vezedaniniva knjiga svete za zdrave in bolne.

— Kinematograf »Ideal«. Spored za soboto 26., nedeljo 27. in ponedeljek 28. oktobra: 1. Mlade mačke. (Živalska študija, Kolorirano.) 2. Fatalna situacija. (Humoreska.) 3. Ljubene ribarice. (Amerikanska drama.) 4. Metoda pralčloveka. (Grotoska.) 5. Strah pred bodočnostjo. (Drama v dveh delih. Slika je bogata efektov in zanimivih resničnih momentov.) — Samo zvečer. 6. Ljubezne je tudi bolezen. (Krasna yeseloigra.) K temu se še doda: Valoa na Bal-

kanu, in sicer: 1. Blagoslovljanje in odhod bolgarske armade; 2. Napad Črnogorcev na turško trdnjavo. — V torek, 29. oktobra: Dr. Gar el Hama, 2. del. (Detektivska učinkovitost v dveh delih.)

Štajersko.

— Orožje za igračo. Osemletni posestnikov sin Jože Omulec v Oblakih pri Ptujju je pasel z nekim 14letnim fantom krave. Na paši sta se igrala s samokresom. Starejši fant je samokres sprožil in krogla je zadela osemletnega Omuleca v glavo. Prepeljali so ga takoj v ptujsko bolnišnico, kjer je par dni nato umrl.

— Morilec alkohola. Ustreljenega so našli 20. oktobra zjutraj v Oslovljenici pri Ormožu posestniškega sina Franca Roškar iz Gajovca. Fantje so prejšnji večer v neki šnopsarni pili šnops. Morilec, ki je s puško ustrelil nesrečnega mladeniča, se je baje poprej še do pijanosti napil šnopsa.

Istra.

— Amerikanski dvoboji. V sredo se je ustrelil na Reki Josip Jaklič. Policija je našla v njegovem stanovanju pismo, v katerem pravi, da je postal žrtev amerikanskega dvoboja.

Trst.

— Izza smrtne nezgode v škedenjskih plavžih. Iz Škedenja nam poročajo: Kakor znano se je pripetila 13. avgusta t. l. v škedenjskih plavžih strašna nesreča, ki je ugrabila življenje 28letnemu Florijanu Prahu, doma s Štajerskega in stanujočemu s svojo družino v Škedenju, kjer je že več let delal v plavžih. Prah je bil zaposlen pri delu, kjer so z dvigalom spuščali ogelje k pečem. Prav tam je imel svoje delo 19letni tečaj Simon Pišek s Kranjskega, ki je moral vselej čakati na znamenje, kdaj je dvigalo naloženo z ogljem. To znamenje mu je dajal nalašč za to nastavljeni delavec s kladivom po železu. Ogelje se je dovažalo do dvigala v malih vozovih, ki jih je spremljal ubogi Prah. Usodnega dne pa se je Pišku nekdaž zazdelo, da je že predolgo čakal; spustil je dvigalo, ki je potegnilo za seboj tudi ubogega Praha. Nesrečnik je padel z materijalom vred šest metrov globoko; materijal ga je pokopal pod sabo in bil je takoj mrtev. Proti Pišku so uvedli sodno preiskavo vsled pregreška proti varnosti življenja. V torek je bila razprava. Pišek je priznal; obsodili so ga na pet mesecev strogega zapora in je moral kazen nastopiti takoj. To je torej epilog tiste grozne nesreče, katere žrtva sta dva proletarca, obadva tudi žrtvi današnje družabne nepravilnosti. Eden je mrtev, drugi bo moral pet mesecev svojega mladega življenja presedeti med zidovjem. In zakaj vse to? Ker sta bila obsojena, da si služita kruh v takih nezasišanih razmerah. Kaj je res Pišek kriv nesreče? Nam se zdi, da je treba glavnega poiskati kje drugje. Če bi družba oziroma njeni upravni organi ukrenili, da bi dajal znamenje električni zvonec, bi se ta nesreča gotovo ne bila zgodila. Kako naj se zahteva od delavca, ki je oddaljen nič manj kakor šest metrov od svojega tovariša, ki mu daje znamenje, kako naj se od njega zahteva, da sliši znamenje v takem hrupu kakor je v škedenjskih plavžih. Nesrečo je torej zakrivila družba, ki bi morala odpraviti take nedostatke za varnost delavčevega življenja. In v tem času, ko je bil ubogi Pišek obsojen v temnico, obsojen kot žrtev kapitalističnega sistema, razglašala ravnateljstvo škedenjskih plavžev, da bodo dobivali delničarji letos desetodstotne dividende, en odstotek več od lanskega leta. Škedenjski delavci pa morajo garati za tri krone na dan! In sicer po dvanajst ur na dan! Škedenjski delavci, odprite oči! Organizirajte se!

Vestnik organizacij.

Podružnica krojačev ima v nedeljo dne 27. oktobra svoj mesečni shod in vabi naj vse krojaške pomočnike iz Ljubljane in okolice. Začetek ob 10. popoldne.

Prošnja. Sodrug, ki jim je znano, kje se nahaja sodrug Gregor Štajer, prej žel. čuvaj v Postojni, so naprošeni, da sporoče njegovo dosedanje bivališče osrednjemu odboru »Vzajemnosti« v Ljubljani.

Državni zbor.

Dunaj, 25. oktobra 1912.

Poslanska zbornica je nadaljevala proračunsko debato, v teku katere so izražali razni govorniki svoje želje. Nemški radikalec Hummer je čefral včerašnji Stürgkhov govor, kar potrjuje domnevanje raznih parlamentarnih krogov, da Nationalverband polagoma prehaja v opozicijo proti grofu Stürgkhu, ki naj strmolglavi njegov kabinet. Dr. Kramar je se dotaknil tudi balkanskih zmed in priporočal mirno politiko monarhije. V imenu Rusinov je izjavil dr. Levicky, da bodo glasovali Rusini proti proračunu.

Podajemo poročilo. Predsednik dr. Sylvester otvarja sejo ob 11. popoldne.

Poslanec Hummer (nemški radikalec) lasa včerašnji govor ministrskega predsednika: pri tem poslu mu nemški radikaleci živahno ploskajo.

Poslanec dr. Jäger (vsenemec) izvaja, da mora prinesiti finančna reforma manjše obdajenje pridobitnega prebivalstva, ki mora živeti od svojega dela, ter progresivno višje obdajenje tistih elementov, ki žive od striženja kuponov.

Poslanec dr. E. Levicky (Rusin) pravi, da pride prejaliste do zapletljajev med vevlavljanji, čeprav se utegne balkanska vojna lokalizirati. Rusija uganja v Galiciji že dalj časa Avstriji nevarno agitacijo, da ji ob ugodnem trenutku vsaj vzhodna Galicija pade v naročje kakor zrelo jabolko. Govornik napada avstrijsko vlado, da podpira rusofilsko gibanje; pritožuje se, da tlačilna večina rusinsko manj-

šino. Rusini bodo glasovali proti proračunu, da izrazijo svojo nejevoljo nad razmerami.

Poslanec dr. Grandi (Italijan) urgira ustanovitve italijanske pravne fakultete.

Poslanec dr. Kramar (Mladoček) govori najprej o balkanski vojni in se navdušuje za vojno klanje. Avstriji svira pred napadnim korakom, ki bi povzročil svetovno vojno. Ostro je kritiziral »justičnega« ministra dr. Hohenburgerja zaradi njegovega znanega jezikovnega odloka za češka sodišča. Po pravici se je zgražal nad škandalom, da zapirajo na Dunaju Komenskega šole.

Nato se razprava prekine in nadaljuje se posvetovanje o nujnih predlogih za vinorejo.

Poslanec dr. Schürri predlaga, naj se vlada pozove, da prejkoslej predloži zborniki zakonski načrt o reformi obdajanja vinogradov.

Poslanec Udružal in tovariši interpellirajo justičnega ministra in ministrskega predsednika zaradi znanih odlokov justičnega ministra 17. avgusta in 7. septembra.

Poslanec sodrug Oliva interpellira o ustanovitvi šole za strojnike na ladjah v zvezi s tržaško pomorsko akademijo.

Konec seje ob tri četrt na 3. popoldne. Prihodnja seja v ponedeljek ob 3. popoldne.

SLUŽBENA PRAGMATIKA.

Dunaj, 26. oktobra. V skladu s proračunskimi odloki med člani pododseka gosposke zbornice o službeni pragmatiki, je poročevalec grof Pace odložil svojo funkcijo. Zategadelj se predčerašnjem seji ni mogla uresničiti.

JUSTIČNI ODESEK.

Dunaj, 26. oktobra. Pod predsedstvom poslanca prof. dr. Waldnerja je včeraj justični odsek nadaljeval generalno debato o zakonu za službovanje sodnikov. Govoril je justični minister dr. Hohenburger in obrazložil načela, ki naj začrtajo smer nadaljnim razpravam.

Zadnje vesti.

Vojna na Balkanu.

TURŠKO UMIKANJE.

Stara Zagora, 25. oktobra. Turki se umikajo od Kirkilise v Vizo po glavni cesti, ki vodi v Carigrad. Bijejo se še na povratku, a so jih Bolgari porazili. Bolgari so vjeli 1200 Turkov. Pa tudi bolgarske izgube so zelo velike.

TURŠKE IZGUBE PRI KIRKILISI.

Carigrad, 26. oktobra. Po brzopletu iz Drinopolja so izgubili Turki pri Kirkilisi in Drinopolju 16.000 mož.

SRBSKA ZMAGA PRI KUMANOVEM.

Belgrad, 25. oktobra. Po uradnem poročilu se je bitka pred Kumanovim začela v noči od 23. na 24. oktober. Moč turških čet je znašala okoli 25.000 mož. Srbska pehota je naskočila sovražnika z bajonetami in vnelo se je strašno klanje od moža do moža. Zlasti uspešno je nastopila srbska artiljerija, ki je uničila tri turške eskadrene. Izgube na obeh straneh so jako velike. Turki so izgubili baje 5000 mož. Zavezje Kumanova je važno, ker je važna točka za obrambo Skoplja. Poraz turške armade pod poveljstvom Zekki paše je popoln in olepševalna poročila iz Carigrada se nanašajo le na delni uspeh, ki ga je pridobil Zekki paša proti srbski vojski prestolonaslednika Aleksandra. Ob prvem naskoku jo je potisnil nazaj, a bolgarske čete so rešile položaj in turške čete so se umaknile v neredu. Srbsko-bolgarske čete so se v mestu dobro utrdile.

PROTI SKOPLJU!

Belgrad, 26. oktobra. Združena srbsko-bolgarska vojska se pripravlja po zavzetju Kumanova na odhod proti Skoplju.

ISA BOLJETINAC — UBIT. ZAGONETNA SMRT.

Belgrad, 25. oktobra. Znani vodja arnavtskih četastev, Isa beg Boljetinac je ubit. Njegova smrt je zelo zagonetna. Pred nekaj dnevi se je pridružil z več tisoč Arnavti srbski ibarski vojski, ki ji poveljuje general Živković. Nekatera poročila trdijo, da je padel v boju s Turki. Druga pripovedujejo, da so Arnavti, ki se po večini bore na strani Turkov proti Srbom, poslali odposlanstvo k Boljetincu, da ga pregovori, naj zapusti srbski tabor; med pogajanjmi je bil baje zastranjen umorjen. Tretje vesti pa poročajo, da je Isa Boljetinac umorjen general Živković sam, ker je izjavil, da zapusti srbsko vojsko in se pridruži ostalim Arnavtom. V skladu s tem je general Živković zgrabil za samokres in ga ustrelil.

OPERACIJE V SANDŽAKU.

Rieka, 26. oktobra. Čete generala Vukotiča operirajo v smeri proti Sjenici in so se približale srbskim četam na osem kilometrov. Desno krilo je premagalo odpor albanskega rožarja Rugove in je odprlo pota v Peč.

NASKOKI NA DRINOPOLJE.

Carigrad, 26. oktobra. Bolgari naskokujejo vnanje utrdb Drinopolja, a brez uspeha, ker so vse te utrdbे pod zaščito bomb iaz trdnjavskih topov.

TURŠKA POROČILA O PORAZU PRED KIRKILISSO.

Carigrad, 26. oktobra. Turška poročila zmanjšujejo poraz pred Kirkilisso in zatrjujejo, da se je retirada po hudem boju izvršila v popolnem redu (?)

TURŠKE VERZIJE.

Carigrad, 26. oktobra. Terdžomani Haki- kat izvaja v obravnavanju o bojih pri Drinopolju, da prodirajo Bolgari od dveh strani, da zajamejo turško armado pri Drinopolju. — Prvi zbor je prekoračil mejo pri Bujuk Baerbandu severozahodno od Kirkilisse. Drugi zbor je prodril zahodno od reke Tundže in ogroža postojanke na zahodu Drinopolja. Število srbsko-bolgarskih bojnih čet eni list na 54.000 mož in sodi, da bodo pobili turško armado ob Vardi in prodrli proti Sofiju, da podajo roko Črnogorcem in Orkom, ki prodirajo od Elassone. Če pa armada ob Vardi porazi Srbe, bo ogrozila Niš in Sofijo.

TURŠKI NAČRTI.

London, 26. oktobra. »Daily Telegraph« poroča iz Carigrada v četrtek zvečer: Sklenjeno je bilo, da se Turki umaknejo iz Kirkilise in da gredo vsi armadni zbori razen drinopoljskega h glavni armadi, ki je koncentrirana med Babacskijem in Luleburgasom. S tem bo štela glavna armada sedem armadnih zborov.

BOJI V EPIRU.

Atene, 26. oktobra. General Sapuntzakis brzopletno iz Arte: V četrtek smo se bojevali ves dan na prelazu Kumuntzades. Uspeh boja se ni nagibal na nobeno stran. Ponoči pa se je Turkom posrečilo s številnim vojaštvom naskok in so odbili dva grška bataljona ter zasedli prelaz in prve vrhove Kiafa. Boj je trajal vso noč. Pri Gribovi smo odbili turški napad in so imeli velike izgube, pri nas je padel lajtnant in štiri vojniki. Boj traja še. Pri Turkih je padlo 70 mož, število ranjenecv je neznano, 10 Turkov smo vjeli.

GRŠKE NAMERE.

Atene, 26. oktobra. Grška armada bo sedaj, po zavzetju Servije, korakala proti Kozani, ki je oddaljena od Servije 27 kilometrov. V Kozani je prav neznatna turška posadka; tudi v Veriji je malo turškega vojaštva. V Kajnarju, zahodno od Verije, je bila še pred kratkim velika turška garnizija.

GRŠKI KRALJ ODPOTUJE NA BOJIŠČE.

Atene, 26. oktobra. V četrtek zvečer je odpotoval kralj Jurij s spremstvom v Volo, odkjer se bo z železnico odpeljal v Larisso in potem v Serfidže, kjer je glavno grško taborišče.

NOVI KREČANSKI GUVERNER.

Atene, 26. oktobra. Bivši ministrski predsednik, Štefan Dragumis, je imenovan za generalnega guvernerja Krete. Dragumis je že dospel na Kreta.

IZPRED TARABOŠA.

Bar, 26. oktobra. Po dvadnevem bombardiranju Taraboša so pričakovali premor, ker bi se imel sniti črnogorski posredovalec s turškim častnikom na cesti v Skader. Pač pa so predčerašnjem zgodaj zopet pričeli bombardirati Taraboš; obstreljevanje je trajalo ves dan. Turki so odgovarjali z ognjem, izprva je slabo; ponoči pa je bilo streljanje čvrstejše. Dolgi vlaki žen se pomikajo z osli, obloženimi z municijo in živili, preko Popovića na mejo k reki Bojani, k bojujočim se vojakom. Zdej imajo Črnogorci manj ranjenecv in mrtvih kakor prve dni, ker se več ne izpostavljajo brez potrebe. V bolnici v Bešvići je le malo z bajonetom ranjenih vojakov in tudi ti niso težko ranjeni. Če bi bile črnogorske čete prve dni tako disciplinirane kakor zdaj, bi ne bile imele toliko mrtvih in ranjenih. Brigada generala Ladvovića na vzhodnem bregu Skaderskega jezera polagoma prodira v smeri proti Skadru. Topove prevažajo čez jezero. Za včeraj so pričakovali odločilnega naskoka na Taraboš, ki ga branijo tudi ograje z bodicami in minirani podzemeljski rovi. Severna divizija generala Vukotiča koraka proti Peči, da se združi s srbsko vojsko, prihajajočo od severa. Turki pa kopičijo medtem orožje in municijo, koplejejo prekope in delajo utrdbे.

Rieka, 26. oktobra. General Martinović je zasedel predčerašnjim popoldne južno od Taraboša Ablić, kjer je postavil artiljerijo in je začel obstreljevati Skader od juga. Desno krilo je prekoračilo reko Kir in obkolilo mesto od vzhoda.

KRVAV BOJ PRED SKADROM.

Bar, 26. oktobra. Divizija prestolonaslednika Danila je imela v okolici Srake prav blizu Skadra srđiti boj s Turki. Črnogorci so razrušili turške utrdbе, zapodili so v beg mnogo turških vojakov in jih vjeli okoli 300; pripeljali so jih v Koplik. Na obeh straneh je število mrtvih in ranjenih visoko. Tudi včeraj je bila pri Tarabošu ves dan huda kanonada. Taraboš so obkolili Črnogorci od vseh strani. Pravijo, da je turška artiljerija skoro porabila material. Na drugi strani pa pravijo, da so Turki zdej bolj rezervirani in bodo šele v odločilnem trenutku z vso svojo silo posegli vmes.

RUSIJA PRODA SVOJE ČRNOMORSKO BRODOVJE?

Belgrad, 25. oktobra. »Tribuna« poroča iz Peterburga neverjetno vest, da je Rusija prodala en del svojega črnomorskega vojnega brodograjskega parka. Da ostane Rusija vključno temu na zunaj nevtralna, ne bo naravnost prodala prodanih vojnih ladij, marveč jih bodo prevzeli bolgarski mornariški častniki v Odesi. Moštvo bo sestavljeno iz ruskih prostovoljcev. (Tako ravnanje bi bilo po mednarodnem pravu kršenje nevtralitete!)

EVROPSKA KONFERENCA.

Pariz, 26. oktobra. Sestanku grofa Bercholda s San Giulianom prisojajo tu največjo važnost. Iz njiju razgovora izidejo obrisi reformnega programa za Macedonijo. Kakor hitro bo sporazumljenje popolno, sankcionira reformni program evropska konferenca, ki pa jo bo vodila glavna ideja evropske politike: nedotakljivost Turčije.

DIPLOMATI V CARIGRADU.

Carigrad, 26. oktobra. Avstro-ogrski, francoski in ruski poslanik so imeli predčerašnjem dolgo posvetovanje z vnanjim ministrom in velikim vezirjem, kar je dalo povod vestem o bližnjem posredovanju. Pozneje je krožila vest, da je ruski poslanik izjavil na porti, da si pridrži Rusija popolno svobodo za svoje akcije.

OGRSKI RDEČI KRIŽ.

Budimpešta, 26. oktobra. Oddelek ogrskega Rdečega križa, obstoječ iz 4 vojaških zdravkov, strežajev in sanitetnih oddelkov 21 mož, je sinoči odpotoval v Sofijo. Oddelek ima s seboj popolnoma urejeno bolnico in ambulanco z vsem potrebnim materialom.

RUSKI RDEČI KRIŽ.

Trst, 26. oktobra. Včeraj je dospel semkaj oddelek ruskega Rdečega križa iz Harkova in se odpeljal s parnikom »Urano« v Bar.

ČEŠKI ZDRAVNIKI NA BOJIŠČU.

Praga, 26. oktobra. Ekspedicije čeških zdravnikov pod vodstvom profesorja na kirurški kliniki dr. Kukule bodo šle na bojišče slovenskih balkanskih držav. V začetku tega tedna je odpotovalo že pet čeških zdravnikov iz klinike. V četrtek ponoči se je odpeljal profesor kirurgije Jedlicka s tremi zdravniki v Srbijo. V teku prihodnjih dni bodo odšli v Črno goro pod vodstvom dr. Rykliča: 7 zdravnikov, 15 dijakov-medicincev, 25 strežajev in strežajk, lazarret s 100 posteljami. Za njimi bodo poslali še 100 postelj. Češki Sokoli so darovali 10.000 K in posodili 40.000 K, da se izvrši akcija tem hitreje.

OKLIC BOSANSKIH MOHAMEDANCEV.

Sarajevo, 26. oktobra. Bosanski mohamedanci so izdali oklic, s katerim vabijo k nabiranju prispevkov za svoje mohamedanske brate v Turčiji.

TOŽBA DUNAJSKEGA ŽUPANA PROTI SODRUGU SCHUHMEIERJU.

Dunaj, 26. oktobra. Dunajski župan dr. Neumayer je tožil občinskega svetnika sodruga Schuhmeierja, ker mu je ta zaklical na javni seji »Sie Schandfleck« (Vi sramota pega). Sedaj je pa višji državni pravdnik razsodil, da je Schuhmeier s tem klicem razžalil uradno čast župana in zato bo uvedeno proti Schuhmeierju oficialno postopanje. Okrajno sodišče mora zato iznova prositi za izročitev poslanca Schuhmeierja pri državnem in deželnem zboru.

DUNAJSKI ŽUPAN ODPOTI?

Dunaj, 26. oktobra. Močno se tukaj razširja vest, da bo župan dr. Neumayer prisiljen k odstopu, ker ruje proti njemu večina v občinskem svetu. (Večina v občinskem svetu je klerikalna, Neumayer je tudi klerikalec. Značilno!)

NOVI SRBSKI POSLANIK NA DUNAJU.

Dunaj, 26. oktobra. Naslednik odstopivšega srbskega poslanika na Dunaju, bo postal naj-

brže srbski minister za zunanje zadeve Jovanovič.

PO EVHARISTIČNEM KONGRESU.

Dunaj, 26. oktobra. Deželno namestništvo je prepovedalo uprizoritev najnovejšega dramatičnega dela Arthurja Schnitzlerja »Profesor Bernhardy«. Igra obravnava konflikt med znanostjo in cerkvijo, se dotika parlamenta in konča z obsodbo zdravnika, ki je zabranil, da ni podelil duhovnik nevarno bolni ženi zadnje popotnice. Schnitzler je vložil priziv.

CARJEVIČEVA BOLEZEN.

Varšava, 26. oktobra. »Čas« poroča, da ima ruski prestolonaslednik kostno tuberkulozo že pet let. Ko se je šel kopat, je padel in pričel krvaveti. Vse govoriče o atentatu so izmišljene.

POLICIJSKI ŠKANDAL V NOVEM JORKU.

Novi Jork, 26. oktobra. Porotno sodišče je priznalo policijskega poročnika Beckerja za krivega, da je dal umoriti igralca Rosenthala.

! Pošljite naročnino, če je še niste! !

Novice.

* Akcija socialističnih poslancev vseh dežel. Iz Bruslja poročajo: Socialistični poslanci vseh dežel bodo v enem in istem času v parlamentih predlagali resolucije, da naj vevlasti s kolektivno intervencijo prisilijo Turčijo k izpolnitvi reform, obljubljenih leta 1880.

* Politična protestna stavka. V Peterburgu je pričelo 30.000 delavcev kovinarjev s politično protestno stavko, ker so bile razveljavljene volitve za durno.

* Švicarska svoboda. Naši švicarski brat-ski listi beležijo novo sramoto švicarske republike. Zvezni svet je izgnal iz dežele tri Italijane, ki so protestirali proti justičnemu umoru v Lawrence (Amerika). V tem oziru si je »svobodna« Švica vedno enaka. V ječo je vrgla Jurija Herwegha, prišla je Liebknechta, za zidovjem ječe je uničila Weittinga, izgnala je Bernsteina, Mottelerja, Vollmarja in druge. Zato ostaja zvesta sami sebi, če ukrade eksistenco revnim Italijanom in jih izžene, ker so protestirali proti umoru, ki ga nameravajo zagrešiti v Ameriki nad njih rojakoma in strokovnima voditeljima Giovanittijem in Ettorjem. Izgon je tem sramotnejši, ker so vsi trije Italijani družinski očetje in že mnogo let prebivajo v Bernu. Zvezni svet je sebi v sramoto pokazal, da v Švici ni dovoljen protest proti strašnemu justičnemu umoru. Ampak kadar gre proti delavcem, so si vse buržvazne in kapitalistične sile edine.

* Ako bi ne bili boljši kakor so zakoni. V glasilu nemških mladinskih organizacij »Der jugendliche Arbeiter« beremo: § 36 avstrijskega društvenega zakona prepoveduje ženam vsako politično združevanje, ali vzlic temu je že 20.000 avstrijskih delavk politično organiziranih. Viktor Adler je pred kratkim omenjal v govoru to dejstvo in krasno pripomnil: »Da, ako bi ne bili boljši kakor so naši zakoni...!« Stavek je jedrovit in rezek — geslo vsega revolucionarnega napredovanja. Kdo je bil boljši, Sokrat ali zakoni, ki so ga prisilili, da je izpil čašo s strupom? V nič so razpadli oni zakoni, ali vedno bo blestela v vse čase vzvišenost grškega modrijana. In dalje vsa nepregledna vrsta neumrjelih, raziskovalcev, mislecev, umetnikov, vseh za življenje krepkih ljudi! O zemlji so menili ljudje, da je kolot, a oni so dokazali, da je obla. Dejali so ljudje, da je solnce nepremično, oni pa so zaklicali: In vendar se premika! Za brezbožnike in klevetnike so razupili varuhi postav Spinozo in Galileja, Komenskija in Wagnerja. Ali bili so boljši od zakonov, in zakoni so zatonili pred njimi, kakor zatonejo sence pred solncem na obzorju. Ako bi vedno in vedno zopet ne prihajali ljudje, ki so boljši od zakonov, ne bi bilo nobene bodočnosti. Bodočnost je pravzaprav popolnoma nezakonita. Za zakonike je ona antikrist. Zato je toliko paragrafov, ki prepovedujejo napredek pod kaznijo. Naravnost prepovedujejo. Paragraf se resno trudi, da bi odpravil razvoj, ali koncem koncev odpravlja napredek paragrafe. Ako nečemo, da ostane vse pri starem, moramo biti boljši od zakonov. Na Avstrijskem dela 35.000 otrok po noči. Ko lahko ležejo zakonodajalci in sodniki te dežele k počitku, se giblje 70.000 suhih otroških rok, predejo in navijajo, skubijo perje in lepijo škafle prav do bledega jutra. Predstavljajte si teh 70.000 bledeh in zasoljenih fic, predstavljajte si prostore tega groznega dela. Postavno je. Nepostavno pa je, če razjarjeni zakričimo in če hočemo malim pripomoči do spanja. Ali ta volja do nepostavnosti bodi posvečena! Zakaj če bi ostali tako malopridni kakor so naše postave, tedaj bi hudobija ne izginila nikdar s sveta.

Delati in ne obupati

najboljše sredstvo zoper nesrečo, revščino in otožnost. Delati pa more človek le, če je zdrav. Kdor ima bolečine, n. pr. revmatične,

protinove, glavobol, zobobol, kdor se je vsled prepiha ali premaženja prehladil, mnogokrat ne more opravljati svojega dela. Za take naše čitatelje naj bo namig sledeče pismo Njega svetlosti Jožefa princa Rohana v Schottwien: »Presenetljiv učinek Elsofluida res prekaša vse upe in smete objaviti, da so meni in mojim znancem Fellerjev Elsofluid in Elsakroglijce pri večini boleznih, kakor glavno- in zobobolu, bode-

nju, trganju, bolečinam v križu, nahaodu, bolečinam v želodcu, slabostim itd. izborno služilo, zlasti pri oslABLJENEM vidu krepča Elsofluid oči, vsled česar to kot domače zdravilo nepogrešljivo sredstvo najtopote priporočam.« Zato bi morali tudi naši čitatelji vedno imeti doma Fellerjev bolečine pomirjujoči, zdravilni, krepčujoči fluid z znamko »Elsofluid«, da pomirijo bolečine, okrepčajo mišice in živce,

osvežijo in poživijo telo, ker je res dober, in kar pišemo, ni samo reklama. Tako boste tudi Vi zavarovani proti marsikateri nezgodi in boste šli na delo vedno čili in krepki. Naš čitatelji, ki hočejo ta izdelek pozkusiti, dobijo Fellerjev fluid z znamko »Elsofluid« za 5 K francoz, če pišejo naravnost na dvornega lekarnarja E. V. Feller, Stubica, Elsatrg 252 (Hrvaško).

B. Götzl, Ljubljana

Mestni trg št. 19. — Stari trg št. 8.

Brez konkurence!
Krasne novosti jesenskih oblek in površnikov domačega izdelka. Za naročila po meri največja izbira tu- in inozemskega blaga.
Solidna postrežba. Najnižje cene.

1,000.000 vinarjev

za tiskovni sklad „Zarje“
47. izkaz:

Mrjasec, zato ker je iz aresta ušel 40 vin., Fr. Primožič Zalec 20 vin., Fr. Skrabar Liboje 100 vin., A. Pregelj 80 vin., K. Strmšek 240 vin., Pevnar 26 vin., Trnovska podružnica „Vzajemnosti“ 1000 vin.

Skupaj 218774 + 1506 = 220280 vin.

Odgovorni urednik Fran Bartl.
Izdaja in zalaga založba „Zarje“.

Tiska „Zarje“ Tiskarna v Ljubljani.

Najnovije! Najnovije!

Cena K 4.—

Maksim Gorkij

„Mati“

To pohvalno delo slavnega ruskega pisatelja je izšlo te dni. Dobiva se po vseh knjigarnah, kakor tudi v založbi „Zarje“ v Ljubljani, ki je knjigo založila in izdala.

Naznanilo!

Naznanjam slavnemu občinstvu, da sem prevzela 26. t. m. staro znano

gostilno pri Kankertu
v Spodnji Siški št. 20

točila bodem samo pristna vina, cviček in Gadove peči in Štajerca, postregla bodem z gorkimi in mrzlimi jedili.

Za obilen obisk se priporoča.

Milka Knatič-eva.

Ceno posteljno perje!

Najboljši češki nakupni vir!

1 kg sivega, dobrega, puljenega 2 K; boljšega 2-40 K; prima polbelega 2-80 K; belega 4 K; belega puha- steza 5-10 K; velefinega snežnobelega, puljenega, 6-40 K, 8 K; puha sivega 6 K, 7 K, belega, finega 10 K; najfinejši prni puh 12 K. Naročila od 5 kg naprej franko.

Zgotovljene postelje iz gostonitega rde- čega, modrega, belega ali rumenega nankinga, pernica 180 cm dolga, 120 cm široka, z dvema zglavnicama, 80 cm dolgi, 60 cm šir, polnjena z novim sivim, prav stano- vitnim puhastim perjem 16 K; napol puh 20 K; puh 24 K; posamezne pernice 10 K, 12 K, 14 K, 16 K zglavnice 3 K, 3-50 K, 4 K. Pernica, 200 cm dolga, 140 cm šir. 13 K, 14-70 K, 17-80 K, 21 K, zglavnica, 90 cm dolga, 70 cm šir. 4-50 K 5-20 K, 5-70 K, spodnja pernica iz močnega, črtastega gradla, 180 cm dolga, 116 cm šir. 12-80 K, 14-80 K. Razpošilja se po po- zvetju, od 12 K naprej franko. Lahko se franko zamenja za neugajajoče se vrne denar. — Natančni cenovniki gratis in franko.

S. Benisch, Dešenice št. 758. Češko.

Denar posojuje zasebnik reelnim osebam 5odstotno. Vrača se v obrokih v 5letih. Kukarki I. posterestante Berlin 47. ::

Naročajte se na Zarjo!

Celo noč odprto
Kavarna Leon
Stari trg št. 30.
Celo noč odprto

MOJA ŽENA

in vsaka pametna in varčna gospodinja rabi namesto dragega kravjega sirovega, kuhanega ali namiznega masla boljše, zdraveje, redilneje in izdatneje in skoro polovico ceneje

margarino „Unikum“

Dobiva se povsod ali pa naroča naravnost.

Združene tvornice za margarino in sirovo maslo

Dunaj, XIV. Diefenbachgasse 59.

Vedno krasne novosti, dobro blago

in po že znano najnižjih cenah dobite

v modni trgovini Peter Šterk

Ljubljana, Stari trg št. 18.

Specialna trgovina najmodernejših bluz, jutranjih oblek, la kakovosti; moško, žensko in otroško perilo, velika izbira najmodernejših moških klobukov in čepic. dalje čepice za dame, deklince itd. ter velika izbira najmodernejše kožuho- vine.

Ob pričetku šol

priporoča trvdka

Gričar & Mejač

LJUBLJANA, Prešernova ulica št. 9

svojo bogato zalogo vsakovrstnih izgotovljenih oblek za dečke in deklice.

Konfekcijska trgovina
MAČEK & KOMP., LJUBLJANA

založniki c. kr. priv. južne železnice

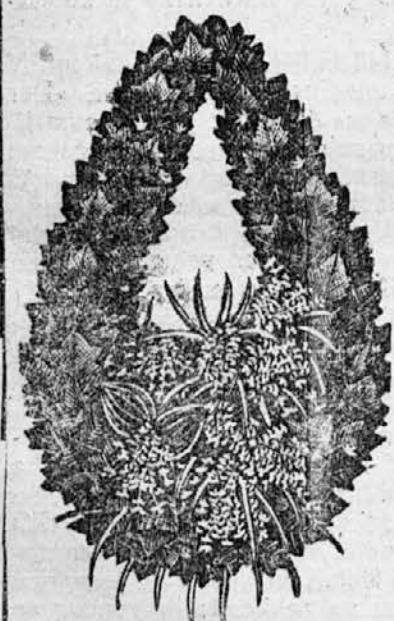
Franca Jožefa cesta št. 3

priporoča veliko izbiro jesenskih novosti za gospode in dečke.

Naročila po meri se izvrše točno in solidno,

Strogo realna postrežba.

Najnižje cene.

V zalogi je vedno do 500 kosov od 2 do 60 K komad, tako da si vsakdo lahko izbere.

Ob nedeljah se do- bivajo vencji v isti hiši v I. nadstr.

Slavnemu občinstvu v mestu in na deželi vljudno priporočam največjo zalogo krasnih

nagrobnih vencev in trakov

z napisi.

Zunanja naročila se izvršujejo hitro in točno.

:: **Cene brez konkurence.** ::

FR. IGLIČ Ljubljana, Mestni trg št. 13-13.

Ustanovljeno leta 1900.

Odlikovana:

Pariz 1905 I.

London 1905.

Ako hočete biti ozdravljeni,

Knjiga brezplačno!

in se hočete temeljito in za gotovo iznebiti tisoč- kratnih bolezenskih prikazni živčne slabosti, živ- čnega glavobola in boleznj v hrbtu, pomanjkanje spanja, pozabljivosti, razdražljivosti, onemoglo- sti, brezbržnosti do življenja, tesnobe v prsih, iz nervoznosti nastalih srčnih, želodčnih, čre- vesnih ter boleznj na jetrih in mehurju, pre- zgodnje moške oslabelosti in ženskih živčnih boleznj ter krčnih napadov, ako se hočete tem- eljito rešiti revmatskih, protinskih in nevral- gičnih težkoč, tudi ischtasa, ako se hočete umak- niti posledicam kapi in jih izboljšati, izkratka zo- pet dobiti potrebno veselje do življenja, obrnite se zaupno na zdolej označeni zdravniški zavod in zahtevajte, sklicevaje se na naš list, ilustrovano knjigo „Razprava o moderni elektroterapiji“ in „Zdravniška poročila“

gratis in franko.

.. Posebna izdaja za moške in ženske. ..

Elektro-Vitalitzer zdravniški zavod,

Budapešta VI, Andrassy-ut 27, Mezzanin 172.

Sobe v hotelu zaradi centralne kurjave ob vsaki uri pozimi tople.

Prenovljena najelegantnejša

kavarna

z vsemi sredstvi.

Izborna kava.

V vseh prostorih centralna kurjava!

Grand hotel Union v Ljubljani

Najuljudnejša postrežba!

Ravnatelj: **Friderik Mayer.**

Prenovljena najelegantnejša **restavracija.**

Pilzensko pivo „Prazdroj“ in marčno pivo vedno sveže.

Pristna vina.

Izborna kuhinja.